Evaluering af niveauvurdering og indplacering af private og offentlige uddannelsesprogrammer

Co-funded by the European Union

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

INDHOLD

Evaluering af niveauvurdering og indplacering af private og offentlige uddannelsesprogrammer

1	**Indledning**	**4**
1.1	Formål	4
1.2	Metode og datagrundlag	5
1.3	Interviewtilgang	5
1.4	Læsevejledning	5
2	**Resultater**	**7**
2.1	Niveauindplaceringens betydning for uddannelserne	7
2.2	Informanternes oplevelse med ansøgnings- og vurderingsprocessen	9
2.3	Tilfredshed med vurdering og grundlag for vurdering	10
2.4	Informanternes holdning til genvurdering og pris	11

1 Indledning

Efter en ændring i akkrediteringsloven kan private uddannelser og offentlige uddannelser (herefter private uddannelser m.fl.), der ikke er reguleret under Kulturministeriet (KUM), Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM) eller Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM), søge Danmarks Akkrediteringsinstitution (AI) om af få foretaget en niveauvurdering og indplacering af deres uddannelsesprogrammer.

Ordningen om niveauindplacering koordineres og overvåges af Koordinationsudvalget for Kvalifikationsrammen, som består af repræsentanter for de tre ministerområder UFM, BUVM og KUM i samspil med Danmarks Akkrediteringsinstitution, som gennemfører vurderingerne.

Ordningen blev sat i værk oktober 2019 for at forbedre rammerne for livslang læring ved at styrke samspillet mellem de formelle og uformelle uddannelser samt på europæisk plan at øge transparensen og muligheden for anerkendelse af uformelle kvalifikationer på tværs af grænserne, fx ved merit- eller realkompetencevurdering. I forbindelse med ordningens indførsel blev det aftalt, at vurderingskonceptet skulle evalueres senest tre år efter ordningens påbegyndelse.

I den forbindelse har Koordinationsudvalget for Kvalifikationsrammen for Livslang Læring [1] bedt Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om at gennemføre en evaluering af vurderingskonceptet. Nærværende notat opsummerer resultaterne af dette.

1.1 Formål

Det overordnede formål med evalueringen er at undersøge, hvorvidt de uddannelsesudbydere, der har opnået niveauvurdering og indplacering af deres uddannelsesprogrammer, har oplevet en øget værdi ved at være blevet niveauindplaceret.

På baggrund af resultaterne fra evalueringen er det op til Koordinationsudvalget for Kvalifikationsrammen i samarbejde med Danmarks Akkrediteringsinstitution at vurdere, om der er behov for at justere konceptet.

[1] Koordinationsudvalget for Kvalifikationsrammen for Livslang Læring er sammensat af repræsentanter fra Uddannelses- og Forskningsministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet samt Kulturministeriet. Danmarks Akkrediteringsinstitution deltager i sager, der vedrører indplaceringer af private uddannelser m.fl. i kvalifikationsrammen

1.2 Metode og datagrundlag

EVA har foretaget en målopfyldelsesevaluering af niveauvurderingskonceptet med henblik på at undersøge, hvorvidt uddannelsesudbyderne har oplevet en øget værdi ved at opnå en niveauvurdering og indplacering af deres uddannelsesprogrammer. Målene, der vurderes, er defineret i dialog med opdragsgiveren og er undersøgt gennem en kvalitativ interviewundersøgelse blandt ansøgere fra uddannelsesudbydere, der har gennemført en niveauvurdering.

EVA har gennemført kvalitative telefoninterview med personer med relevant viden om niveauplaceringsprocessen og betydningen heraf for de enkelte uddannelsesprogrammer. Flere af informanterne er knyttet til niveauvurderingsforløbet grundet en ledelsesposition på den specifikke uddannelse.

Rekruttering af informanter er foretaget på baggrund af uddannelsernes kontaktoplysninger, der fremgår på AI's hjemmeside.

På tidspunktet for evalueringens bestilling havde 32 uddannelsesforløb søgt om en niveauvurdering, hvortil 26 blev indplaceret. Evalueringen er gennemført blandt de ansøgere, som har opnået indplacering. Bag disse uddannelsesforløb er i alt tilknyttet 14 kontaktpersoner, hvoraf 5 af disse er tilknyttet to eller flere niveauvurderede uddannelsesforløb. Tidspunktet for uddannelsesforløbenes vurdering varierer fra begyndelsen af 2020, hvor de første uddannelser blev indplaceret, frem til begyndelsen af 2022. Det betyder, at der er en tidsmæssig variation i informanternes udgangspunkt for at kunne udtale sig om værdien af niveauvurderingen.

EVA har gennemført interview med 11 ud af 14 repræsentanter for niveauvurderede uddannelsesforløb. De resterende ønskede enten ikke at deltage eller besvarede ikke EVA's henvendelser.

1.3 Interviewtilgang

Interviewene blev gennemført som semistrukturerede telefoninterview. Interviewene havde en varighed på ca. 30 minutter.

Forud for hvert interview modtog informanterne en interviewguide med en oversigt over tematikker, som interviewet ville berøre. Tematikkerne i interviewguiden fremgår i det følgende:

- Motivation og oplevet værdi ved niveauvurderingen
- Ansøgnings- og vurderingsproces, herunder kommunikation med AI samt adgang til hjælpeværktøjer og information
- Egen vurdering og grundlaget for denne
- Pris og genvurdering efter fire år.

1.4 Læsevejledning

I det følgende kapitel opsummeres resultaterne fra de kvalitative telefoninterview. Kapitlet er inddelt i fire underafsnit:

- Niveauindplaceringens betydning for uddannelserne

- Informanternes oplevelse med ansøgnings- og vurderingsprocessen
- Tilfredshed med vurdering og grundlag for vurdering
- Informanternes holdning til genvurdering og pris.

2 Resultater

2.1 Niveauindplaceringens betydning for uddannelserne

Dette afsnit vil omhandle resultater vedrørende uddannelsernes motivation for at søge om niveauvurdering, og hvilken betydning niveauindplaceringen har haft for uddannelsen efterfølgende.

2.1.1 På uddannelserne er der forskellig motivation for at søge om niveauvurdering

Adspurgt til uddannelsens motivation for at søge om en niveauvurdering nævner informanterne følgende centrale aspekter:

- At kollegaer i branchen havde søgt den
- At bruge indplaceringen som kvalitetsstempel i markedsføring
- Et ønske om at klargøre overfor for kunder, hvad de køber
- At skabe intern konsensus om retningen for uddannelsen
- At gøre det nemmere at samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner
- At skabe genkendelighed mellem det offentlige og private
- At de ikke havde haft succes med at opnå andre typer af ekstern vurdering
- At gøre det nemmere for elever at få anerkendt uddannelsen samt videreuddanne sig i andre EU lande
- At få ekstern anerkendelse for uddannelsens indhold m.m.

2.1.2 Niveauvurderingen anses som et kvalitetsstempel

Informanterne er generelt positivt indstillede over for niveauvurderingen og er tilfredse med processen samt kommunikationen med AI. Flere italesætter niveauvurderingen som et kvalitetsstempel af uddannelsen, som bidrager til både intern og ekstern anerkendelse.

AI's sprogbrug kan opfattes som ukendt og udfordrende
En gruppe af informanterne kan opleve, at den sprogbrug, der bruges af AI, og som det forventes, at der bruges i ansøgningen, kan være en smule udfordrende og ukendt for dem. Det har i nogle tilfælde betydet, at informanterne har oplevet, at bruge flere arbejdstimer på at gennemføre processen. Uddannelsesudbydere, hvor nogle uddannelser på forhånd har gennemført en SU-godkendelse, eller som har andre uddannelsesforløb, der er blevet niveauvurderet, beskriver et større be-

kendtskab til sprogbrugen. Flere af disse informanter udtaler at have lavet meget af dokumentationsarbejdet på forhånd i forbindelse med de andre ansøgninger. Derfor oplever de i mindre grad ekstra økonomiske omkostninger i forbindelse med niveauvurderingen, hvilket kan medvirke til at skabe en mere positiv indstilling over for processen.

2.1.3 Uddannelserne mangler viden om niveauvurderingens betydning hos omverdenen

Eftersom informanterne blot har været indplaceret i to år eller mindre, er det begrænset, hvor meget de har mulighed for at mærke værdien af niveauplaceringen. Derfor udtaler flere, at det fx endnu er for tidligt at vide, hvorvidt det har påvirket deres evne til at tiltrække studerende. Nogle informanter giver udtryk for, at de ikke har oplevet betydningen af niveauvurderingen endnu. Andre beskriver, at de efterfølgende har oplevet problemer grundet manglende konsensus om, hvordan kvalifikationsrammen stemmer overens med de offentlige uddannelsesstandarder både nationalt og internationalt.

Oplevelse af at omverdenen ikke kender niveauindplaceringens betydning

Det bekymrer flere, at omverdenen, og specielt deres målgruppe, ikke kender til niveauplaceringens betydning, herunder betydningen af kvalifikationsrammen og det indplacerede niveau. Flere udtrykker et ønske om en større opmærksomhed omkring niveauvurderingskonceptet, så de enkelte uddannelser ikke selv skal forklare, hvad det betyder. Dette kunne fx være i form af plakater i det offentlige rum eller på uddannelsesmesser.

Forskelligt, om og hvor niveauplaceringsbeviserne står på hjemmesiderne

Det er forskelligt, i hvor høj grad uddannelserne gør opmærksomme på deres niveauplaceringsbeviser. Mange har det stående på deres hjemmeside, og nogle bruger det i dialog med interessenter, i foredrag eller sender det ud til deres medlemmer.

En informant overvejer at fjerne niveauplaceringsbeviset fra uddannelsens hjemmeside, da konkurrerende skolers uddannelser er blevet indplaceret på samme niveau, på trods af at uddannelsens varighed er halvt så lang, og at indsatsen dermed er mindre. Informanten udtrykker derfor et ønske om, at uddannelsernes længde bliver vægtet højere i vurderingen, så niveauplaceringen ikke bliver en ulempe ift. et konkurrenceparameter.

2.1.4 For tidligt at vurdere betydningen for studerendes adgang til merit og videre uddannelse

Adspurgt til, hvorvidt niveauvurderingen har haft indflydelse på deres studerendes mulighed for at opnå merit eller adgang til videre uddannelse, udtaler informanterne sig generelt meget begrænset, da mængden af dimittender efter foretagelsen af niveauplaceringen er lav. Flere ser et potentiale, hvis niveauvurderingskonceptet kan blive mere offentligt anerkendt. Flere af informanterne udtrykker et ønske om, at AI kan medvirke til at udbrede det kvalitetsmæssige kendskab til niveauvurderingskonceptet.

En informant udtrykker frustration over, at uddannelsen endnu ikke bliver anset på lige fod med tilsvarende offentlige uddannelser, og at de, på trods af deres niveauplacering, ikke kan få merit for et kursus med samme indhold som tilsvarende offentlige kurser. En anden informant oplyser, at deres uddannelse nu er anerkendt som bachelor i udlandet, men at den kun er anerkendt ”på niveau med en bachelor” i Danmark. Dette kan bidrage til forvirring, da uddannelsesudbyderen skal forklare, at uddannelsen er på et tilsvarende niveau, men ikke er helt det samme.

Flere informanter udtaler, at uddannelsens niveauplacering højest sandsynligt har haft og fremadrettet vil have en positiv betydning for de studerendes mulighed for at læse videre i andre EU-lande.

2.1.5 Niveauvurdering har positiv betydning for kvalitetsudvikling

Generelt beskriver mange informanter, at niveauvurderingsprocessen har haft positiv indflydelse på kvalitetsudvikling af deres uddannelse, fordi de i ansøgningsprocessen har været nødsaget til at præcisere deres formuleringer og reflektere over deres fremtidige praksis. En informant beskriver, hvordan processen har skabt et øget fokus på intern evaluering, mens en anden fortæller, at de nu er mere opmærksomme på kommende ansattes kvalifikationer.

Det betones også blandt informanter, at kravet til at tilpasse formuleringer til sprogbruget i offentlig uddannelsesregi styrker forbindelsen mellem de offentlige og private uddannelser. Dette bidrager til at skabe bedre forudsætninger for samarbejde med andre skoler samt forbedrer mulighederne for anerkendelse af de studerendes realkompetencer.

Efterspørgsel efter klarere kommunikation om, hvordan niveauindplaceringen skal italesættes over for omverdenen
Forvirring over, hvad niveauindplaceringen betyder sammenlignet med offentlige uddannelsesniveauer, beskrives af to informanter som en sløring af transparensen over for omverdenen. Derfor efterspørger flere informanter en klarere kommunikation fra ministerier og AI om, præcis hvordan deres niveauindplacering skal italesættes over for omverdenen, da dette fx kan have konsekvenser for, hvordan udenlandske uddannelser imødekommer de studerende.

2.2 Informanternes oplevelse med ansøgnings- og vurderingsprocessen

I det følgende gennemgås informanternes oplevelse med processen omkring niveauvurderingen, herunder ansøgnings- og vurderingsprocessen samt til kommunikationen med AI.

2.2.1 Ansøgningsproces og kommunikation med AI er tilfredsstillende

Dialogen med AI beskrives positivt af alle informanter. De udtrykker stor tilfredshed med medarbejdernes tilgængelighed og hjælpsomhed samt det, at uddannelserne er knyttet til den samme kontaktperson fra AI gennem hele forløbet.

Informanternes blik på ansøgningsprocessen er, som nævnt tidligere, præget af deres kendskab til sprogbruget og tankegangen i det offentlige uddannelsesregi. Nogle uddannelser navigerer allerede inden for disse rammer, mens andre bruger mere energi og flere ressourcer på at skulle tilpasse sig. Mange beskriver processen som god og struktureret, men også som lang og krævende grundet den store mængde dokumentation, der påkræves.

Ønske om præcisering af kravene til de forskellige niveauer i kvalifikationsrammen
Flere informanter giver udtryk for et ønske om en præcisering af kravene til de forskellige niveauer i kvalifikationsrammen for livslang læring, så de er sikre på, at de søger den rette indplacering. En informant foreslår en forhåndsscreening af uddannelsen, så man kan tilpasse sin ansøgning den rette indplacering og i mindre grad sigter efter et tilfældigt niveau.

Forslag om at tilgængeliggøre information fra introduktionsmødet på hjemmesiden
Flere informanter roser kommunikationen til introduktionsmødet, hvor forventninger og overblik klargøres. Dog bliver det efterspurgt, at denne information er lettere tilgængelig på AI's hjemmeside både før og efter mødet. En informant foreslår længere tid mellem informationsmødet og deadline for ansøgningen. Der er flere kritikpunkter af brugervenligheden på AI's hjemmeside. Blandt de informanter, der ikke kommer fra en akademisk baggrund, er der et ønske om mere fokus på forklaring af uddannelsestermer og eksempler på brugen af disse. Derudover efterspørges nemmere adgang til lignende uddannelsers ansøgninger, så det er muligt at læse og finde inspiration i deres materiale, hvilket kan spare uddannelserne tid og ressourcer.

2.2.2 Flere ønsker et fysisk besøg i vurderingsprocessen

Fra flere informanter er der et ønske om, at AI kommer på et fysisk besøg hos uddannelsesudbyderen og undersøger, hvordan forhold og faciliteter er, frem for kun at forholde sig til det materiale, der bliver indsendt. Dette gør det fx vanskeligt for uddannelser, der har en længere varighed end konkurrenternes, at demonstrere værdien i den ekstra mængde undervisning.

Ønske om at studerende udspørges
I forlængelse af dette udtrykker en anden informant et ønske om, at AI også spørger de studerende ind til deres oplevelser med uddannelsesforløbet for at sikre, at deres oplevelser stemmer overens med uddannelsesudbyderens beskrivelser.

Meningsfuldt at opdele arbejdsproces og betaling i to
Flere informanter oplever, at det i vurderingsprocessen er meningsfuldt at arbejdsprocessen og betalingen er opdelt i to. Det opleves som mere gennemskueligt, at der først foretages en sikring af det uddannelsestekniske grundlag, så dette er på plads, før AI bruger tid og ressourcer på at inddrage en faglig ekspert i vurderingens anden fase.

2.3 Tilfredshed med vurdering og grundlag for vurdering

I det følgende gennemgås informanternes holdning til AI's vurdering af deres uddannelsesforløb, herunder vurderingsgrundlaget, valget af faglig ekspert og høringsforløbet.

Eftersom alle informanterne opnåede deres ønskede indplacering, er der udbredt tilfredshed med de gennemførte vurderinger. Informanterne er generelt indforstået med, hvilket grundlag vurderingerne var foretaget på.

2.3.1 Vurderingspunkterne *læringsudbytte*, *undervisernes kvalifikationer* og *evaluering af undervisning* opleves som relevante

I interviewene blev informanterne spurgt ind til, hvorvidt de tre vurderingspunkter, *Læringsudbytte, Undervisernes kvalifikationer* og *Evaluering af undervisning,* virkede relevante for deres uddannelse. Generelt oplever informanterne vurderingspunkterne som dækkende.

Ønske om at selvevalueringer og uddannelsernes egne kvalitetssikringssystemer kan fylde mere i vurderingerne
En informant påpeger, at materialet, der skulle indsendes om uddannelsens selvevalueringer og eget kvalitetssikringssystem, var meget beskedent. Flere informanter giver udtryk for, at vurderingen kan virke en smule overfladisk sammenlignet med offentlige vurderinger, og der er et ønske om, at selvevalueringer og eget kvalitetssikringssystem kan fylde mere i vurderingen.

Svært at finde og sætte standard for undervisernes faglige kvalifikationer
Nogle informanter giver udtryk for, at det kan være svært at sætte en standard for vurdering af undervisernes faglige kvalifikationer, når der ikke er andre uddannelser, der gør tingene på samme måde. Derudover oplever nogle, at det er svært at indsende informationer om undervisernes niveau, når de ikke er bekendte med værktøjer til at måle dette. En informant har oplevet, at det var uklart, hvor længe deres undervisere skulle have været ansat, og om de måtte udskiftes med tilsvarende undervisere i året op til niveauvurderingen, hvis en nuværende underviser fx skulle på pension.

2.3.2 Der er tilfredshed med de faglige eksperters vurdering, men opmærksomhedspunkter omkring valg af ekspert

Adspurgt om valget af den faglige ekspert til kvalitetssikring og dennes ekspertise inden for området beskriver de fleste informanter en tilfredshed med personens endelige vurdering af uddannelsen. Dog var flere skeptiske over for valget af ekspert, selvom eksperten har været i høring hos ansøger. Flere informanter påpeger bl.a.:

- At eksperten var fra en konkurrerende virksomhed, som var niveauer under deres, hvilket gjorde kritikken mindre konstruktiv på trods af en god vurdering.
- At ekspertens faglige ekspertise ikke stemte helt overens med uddannelsens indhold, og begrundelsen for valget af eksperten var uklart.
- At branchen er lille, hvorved der er høj risiko for en inhabil ekspert. Personen vil enten være indefra eller fra en konkurrerende virksomhed.
- At der bør være mere end én ekspert om vurderingen for at øge validiteten og sikre objektiviteten.
- At eksperten bør besøge uddannelsen for at sikre, at vurderingspunkterne udleves i praksis.

2.3.3 Informanterne udtrykker tilfredshed med høringsprocessen

I interviewet bliver informanterne spurgt ind til forløbet omkring høringsprocessen over den begrundede vurdering, herunder muligheden for at påvirke vurderingen og ændre konkrete formuleringer i den begrundede vurdering. Her var informanterne i høj grad enige og tilfredse med den endelige konklusion og satte pris på muligheden for at ændre på konkrete formuleringer i vurderingen. En enkelt informant udtrykker et ønske om mere konstruktiv feedback, som uddannelsen kan tage med sig videre.

2.4 Informanternes holdning til genvurdering og pris

Afslutningsvist bliver informanterne spurgt ind til prisen på niveauvurderingen og dens rimelighed i forhold til udbyttet, samt hvorvidt de vil genvurderes, når niveauvurderingen udløber.

2.4.1 Små udbydere oplever, at prisen for en niveauvurdering er høj

Flere af interviewpersonerne fra de mindre uddannelser giver udtryk for, at de oplever relativt store økonomiske omkostninger med at få gennemført en niveauvurdering. Informanternes holdning til prisen for niveauvurderingen er præget af udbyderens størrelse. Nogle informanter mener, at prisen er fair i forhold til arbejdsmængden. Flere informanter synes, at prisen er for høj. Det nævnes

bl.a., at der bør skelnes mellem virksomhedernes størrelser, når man fastsætter pris, og at det bør være dyrere for foreninger at søge end for enkelte uddannelser. For nogle informanter har niveauvurderingen været en stor omkostning for dem selv eller virksomheden, hvilket de bl.a. også begrunder i lønnen brugt på at skrive ansøgningen.

2.4.2 Mange ønsker en genvurdering men håber, at prisen vil være lavere

Adspurgt til, om informanterne overvejer at få genvurderet deres uddannelse, når niveauvurderingens gyldighed udløber, svarer flertallet ja. Nogle informanter giver dog udtryk for forbehold, ift. om prisen fx vil stige yderligere, om kollegaer gør det, samt om udbyttet viser sig at være tilstrækkeligt stort.

Flere informanter håber på, at genvurderingen vil være billigere grundet en forventning om, at den dokumentation, der forventes, vil være tilsvarende den seneste runde, og at processen derfor vil være mindre omkostningsfyldt. Blandt informanter bliver der givet udtryk for mulighed om information herom fra AI.

Flere informanter er ligeledes optaget af, om prisen på en genvurdering er den samme som første vurdering, da dette kan påvirke, hvorvidt de vil eller kan blive genvurderet. Derudover giver en gruppe af informanterne udtryk for tvivl om, hvornår uddannelserne igen skal søge om niveauvurdering, og hvorvidt AI informerer dem, når tidspunktet indtræffer.

Evaluering af niveauvurdering og indplacering af private og offentlige uddannelsesprogrammer

© 2022 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7182-620-3

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk